

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRNU

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

En diktarens hustru.

I BJÖRKUDDENS soligaste rum, ett hörnrum med utsikt åt trädgården, skildt från biblioteket genom salongen, satt i många år en tåligt lidande i sin länstol. Det var skaldens maka Emilie Topelius, född Lindqvist. De som känt henne som ung, blomstrande flicka, tjusande ungersvennerna i sin hemstad, Nykarleby, vid gitarren eller pianot, eller de som känt henne i hennes krafts dagar som bestyrksam husmor, sin mans alltid glada, muntra kamrat, de blickade nu med tillbakaträngda tårar på det milda ansiktet med de halfslutna ögonen och det smärtsamma draget kring munnen. Denna kvinna, maka till en af våra största skaldar, den skald, som utöfvat största inflytandet på 1800-talets kvinnor i Finland, ägnas här några enkla minnesord.

Marie Emilie Lindqvist föddes 1821 i Nykarleby, dotter af en välmående handlande Isak Lindqvist och hans hustru Johanna Kyntzell. Hon fick sin uppfostran dels af informatorer i hemmet, dels i en skola i Gamlakarleby och torde bl. a. hafva fått en för dåvarande begrepp grundlig undervisning i musik och teckning. Det heter att hon och den unge Zacharias Topelius redan tidigt fattade tycke för hvarandra. Efter en förlofning, som räckte några år, hemförde Topelius sin brud 1845. De unga makarnas lif var enkelt och arbetsamt. Han var trägen vid skrifbordet, hon i vården af hemmet och barnen. Fru Topelius hade också konstnärliga och litterära intressen. Bägge makarna deltog flitigt i det musiklif, som i Helsingfors utvecklade sig i den s. k. Borgströmska kretsen hos sedermera kommerserådet Henrik Borgström. Teckningarna i den första numera ytterst sällsynta upplagan af

FRU EMILIE TOPELIUS
EFTER EN TAFEL AF B. REINHOD PÅ 1870-TALET

Topelii sagor voro af hennes hand. Hon skref ock vers, och texten till den af barnen då för tiden så mycket guterade "Drummel-Petter" var bearbetad af henne.

För Topelius, som själf var stor musikälskare, var hans hustrus talang en stor njutning. Ännu långt efter det sjukdomen mattat hennes fingrar erinrade han sig olika tillfällen, då hon utfört det eller det musikstycket. Och aldrig spelade någon på Björkudden Beethovens sonat op. 14, n:r 2, eller menuetten ur sonaten op. 49, n:r 2, utan att Topelius ryckte upp dörren mellan sitt rum och salen och stod lyssnande, hvar efter han ropade: "Ack, Emilie, minns du — minns du?" Därefter följde ofta en skildring af hur hon spelat de nämnda styckena, hvar och med hvems violinackompanjemang m. m.

Ur en brefväxling mellan fru Topelius och hennes svärmor framgår, hur flärdlöst man lefde i universitetskretsarna på 1850—1860-talen. "En gång," berättar fru T. bekymrad, "kom guvernör von E. till oss till kvällen och vi hade blott stekt strömming och potåter. Jag

rådgjorde med min man och han tyckte att vi borde bjuda E. in till bordet. Det gjorde vi, och han var mycket nöjd, sade att strömming och potåter voro hans älsklingsrätter och lofvade bjuda oss det samma, om vi någon gång skulle komma till hans egendom i Åbotrakten. Händelsen fogade att Zachris besökte honom något år senare och E. höll då sitt löfte. Men något olika var det ju, ty här serverades nypotatis, ehuru det var i början af juni, och strömmingen var upplagd på silfverfat." En annan gång berättar hon, att Runeberg kom helt oförmodadt från Borgå, och Topelius ville då bjuda deras umgän-

FAMILJEN TOPELI HEM BJÖRKUDDEN.

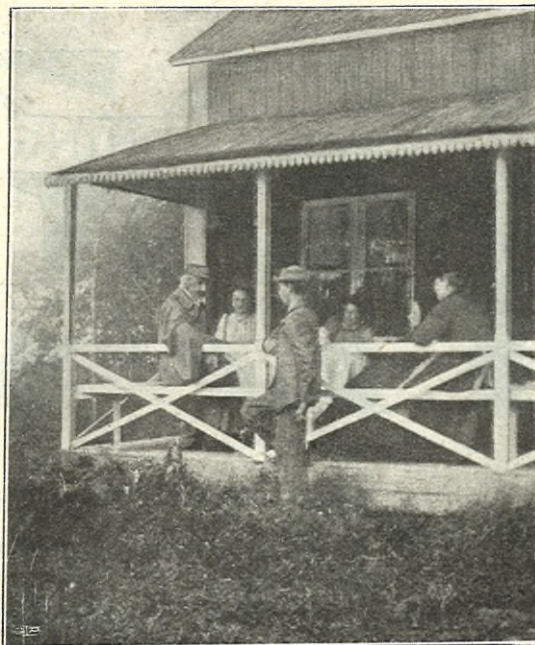
geskrets på honom. "Lyckligtvis hade jag en hare, så vi kunde få stek," tillägger hon.

Flere af makarnas barn dogo i späda ålder, bland dem två söner. Om den ene af dem skref Topelius den odödligt sköna dikten "En liten pilt". Hur ömt han än älskade sina barn, var dock det band starkast, som fäste honom vid hans hustru, hans ungdoms älskade. Han räknade henne till det unga, evigt oförvissneliga i sitt lif, hon representerade "en trogen kärleks gröna skott på livvets träd i blom", hjärtats frid i ett stilla hem, förståelse och harmoni. I tidens stora frågor voro de icke alltid på samma ståndpunkt. De rent litterära, konstnärliga och hemmets intressen upptogo henne mer än sociala ämnen. Men detta invercade icke på deras personliga förhållande, och små meningsskiljaktigheter på detta område affärdades skämtsamt. "Ack, den Adèle, hvarför skall hon bråka med sin rösträtt?" sade fru Topelius en gång om en artikel af fröken Ehrnrooth. "Du menar," inföll Topelius och klappade henne på knäet, "att fruarna låta sina män rösta för dem."

Fru Topelius förstod med takt att underordna sina personliga tycken under hans, då hon fann att skalden tog ut sin rätt. Såsom t. ex. då Topelius gjorde bekantskap med en af kvinnosakens föregångerskor, fru Marie Linder, f. grevinnan Mussin-Puschkin. Denna vackra, snillrika kvinna, som medförde en fläkt af Petersburgs hofluft till Helsingfors' då så enkla kretsar, var i flere år nära förbunden med Topelius i litterärt samarbete och vänskap. Bägge behöfde förstodo hvarandra såsom skaldenaturer och troligt är att bägge utöfvade stort inflytande på hvarandra. Vid hennes graf skrefs dikten "Marie Linder", Topelii hustru förstod i detta fall såsom i många andra att taga saken från den rätta sidan. Hon underkastade sig också, att hennes man var öfverlupen af bref, förfrågningar och utgjuter från unga nybörjare, mest kvinnor. Äfven talrika besök af dylika mottog Topelius. Ibland kunde hon protestera mot detta intrång på hans dyrbara tid, men öfverhufvud betraktades det såsom någonting oundvikligt.

Alla som kände familjen voro ense om att Topelii hustru skapade honom ett sällsynt lyckligt hem och befriade honom från hvardagslivets små svårigheter, så mycket hon kunde. Bl. a. insåg hon tidigt, att han behöfde ett eget litet ställe för att hvila ut under somrarna från det ansträngande hufvudstadslifvet. Medan han var på en utrikesresa 1855 köpte hon den mot slutet af 1840-talet uppbyggda s. k. Collanderska sommarstugan på Alön utanför Nykarleby, restaurerade och inredde den. Stället kallades af Topelius *Mainiemi* efter hans hustru, och många lyckliga somrar tillbragte familjen i denna anspråkslösa bostad.

Stugan var rödmålad med hvita fönsterposter och en liten veranda, och innehöll två rum samt en vindskammare, där man fick en puff i hufvudet, om man ej vid inträdet ödmjukt böjde nacken. Köket låg ett godt stycke från boningshuset och maten bars ofta upp under hällregn. Dricksvatten måste hämtas från staden, ty ingen brunn fanns på ön. Fukten smälte sockret i skålen, brödet möglade, det fanns ej skafferier och tjänarna voro rädda att sofva i köket, hvilket, som det hette, var uppbyggt af ett gammalt hus, där det spökade. Men alla svårig-

SKALDEN OCH NÅGRA AF HANS FRÄNDER PÅ MAINIEMIS VERANDA.

heter buros med jämnmod, ty på den tiden voro ju sommarställen i allmänhet bristfälliga.

Mainiemi blef för husfader och husmoder, för barnen och en talrik vänkrets en ljuspunkt, ett litet sommarparadis. Den friska hafsluften blandad med Alö-doftar af åkerbär och nyss bärgadt hö fläktade in genom de låga fönstren. De små rummen voro möblerade med hvita pinnsoffor och stolar, väggfasta sängar, hvilka gästfritt gifvo rum åt två, i nödfall tre, samt matbord med egenskap att alltid hafva mat i beredskap åt oväntade gäster. I tidiga morgonstunden, då hafvet låg solblankt och morgonfriskt, satt Topelius redan på verandan vid den kära kaffekoppen. Strax därpå sköt hans båt "Maja" ut från stranden med en sömning pojke vid årorna. Ibland medförde han matsäck för hela dagen och återvände först mot aftonen med en riklig fångst, passionerad fiskare som han var. Roddargossarne voro därför ett nödvändigt bihang till Mainiemi.

Maria-dagarna firades med många verser, muntra upptåg och utklädnings till husmoderns ära. Trångt var det, men roligt var det, och den gladaste var husmodern, medelpunkten, den som med flinka, vana händer ordnade allt, så att missljud ej uppstodo. Hennes praktiska sinne och glada lynne sveko aldrig. Hon hade också ett lyckligt sätt med tjänare och många stannade lång tid hos henne.

Hos fru Topelius fanns utpräglad en husmorsegenskap, som nu för tiden håller på att försvinna, nämligen gästfriheten. Främmande när som helst, hvilka som helst, alltid öppet

bord och välkommen. Den, som själf varit värdinna, vet hvad det betyder, att alltid, under de mest pröfvosamma stunder, hålla hemmet beredt att mottaga gäster. Visserligen voro anspråken mindre då än nu och husmodern kunde lättare bjuda hvad huset förmådde. Men å andra sidan fordrade hennes mans ställning att maten och serveringen skulle vara god, om än enkel. Hon hade ock öga för detta och bar i sin hälsas dagar med glädtigt behag den börda en stor mans hustru i detta hänseende måste underkasta sig. Skidande studenter, sång- och nykterhetsföreningar, universitetsungdom, deputationer, skolflickor, utlänningar från alla civiliserade länder kunde vara vissa att få ett hjärtligt välkommen. Denna egenskap öfverflyttade hon på sina döttrar, hvilka öfvertogo hennes värf, då hennes krafter brötos af sjukdom. Ja, själfva tjänarne tycktes inse hvad husets heder fordrade, de utförde det ökade arbetet villigt och bemötte med artighet gästerna.

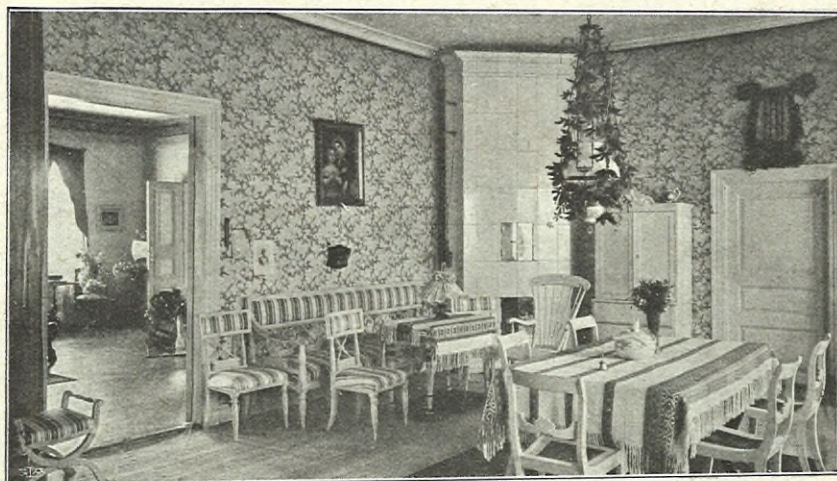
Den anda af hvardagsglädighet och munterhet, som genomgick hemmet, kom i främsta rummet från husmoder och husfader. De voro unga med de unga, de förstodo hvilken skatt i lifvet är minnet af ett gladt, ljust hem. De tre döttrarna uppväxte i denna atmosfär af harmoni och kärlek. Den äldsta, Aina, gift med sedermera lektorn i Borgå lyceum B. Nyberg, var medelpunkten i en glad ungdomskrets, särskildt i den s. k. "Värförening", en liten sångförening af damer, ledd af sedermera fru Terese Hahl. Makarna Topelius deltog af hela sitt hjärta i denna lilla förenings lif, och Topelius har diktat orden till en mängd af densamma utförda sånger. Oförgätliga voro kvällarna i Topeliuska hemmet. Då man ej sjöng, satt ungdomskretsen kring bordet i salongen spritande sidenlappar, och hufvudintresset koncentrerades kring skalden och hans maka, hvilka alltid deltog i samkvämen. Men äfven senare fortfor detta utvungna ungdomslif, då de yngre döttrarna, Toini, bosatt i Norge, och Eva Acke, målarinna, gift med artisten Acke i Sverige, växte upp.

Huru mycket makarna Topelius än lefde med och i sina barn, utgjorde de dock mest för hvarandra. Ända in i sena ålderdomen bemötte Topelius sin hustru med gammaldags ridderlighet. Aldrig klandrade han maten vid bordet, aldrig blandade han sig i småsaker.

Hvarje dag berättade han henne, hur mycket och hvad han skrivit. Rörande voro de verser han skref till henne under de tidpunkter, då hon väntade att bli mor. Men hon var dock aldrig för honom främst *moder*, utan hans hustru. För den som skriver detta omtalade han, att en af hans vänner en gång i ett gladt nattligt lag hemma hos sig tystat ner sina gäster med orden: "Ni skall veta, att i rummet därinne sofver mina barns mor." — "De andra beundrade dessa ord," sade Topelius. "Men på mig gjorde de ett pinsamt intryck. Var hon då intet annat för honom, än hans barns mor? Var hon ej hans hustru?"

Som bevis på hans finkänslighet må antecknas, att han en gång på Björkudden vid hemkomsten från staden visade sig ovanligt nedslagen. På tillfrågan om orsaken berättade han, att han jämte flere andra varit bjuden på middag till en af sina vänner, och denne hade då vid bordet öfverhopat sin dotter, som förestod hushållet, med förebråelser, emedan kycklingsteken var seg och dålig. "Det förstörde hela dagen för mig," tillade han.

I de talrika dikter Topelius skref

MATSALEN PÅ BJÖRKUDDEN. ATELJÉ APOLLO FOTO.

*Adelaide Ehrnrooth, kvinnorösträttens tidigaste förkämparinna i Finland. A. G.

Ärade husmodrar!

De som köpa utaf
Rosenfors hafregryn och Hafre-Sundhetsmjöl
 få alltid full valuta för sina penningar. Tillverkas under läkarekontroll och erhålles uti alla välsorterade
 spekeriäffärer.
 Partilager i Stockholm hos Aktiebolaget Wahlund & Grönblad.
 Vördsammast **Aktiebolaget Rosenfors Bruk & Nya Valskvarnar, Rosenfors.**

 Inreg. Varumärke.

till sin hustrus namnsdagar och födelsedagar besjunga han lika mycket sin mankrafts brud, sin ålderdoms maka, som sin ungdoms älskade. Lekfullt låtsade han vid hvarje ny födelsedag, att hon blef yngre år för år — ett naivt, skämtsamt galanteri, som väckte mycken munterhet bland släkt och vänner. År 1871, då hans hustru fyllde 50 år, firades hennes födelsedag på Tofö i Ekenäs skärgård, där familjen tillbragte sommaren. Icke ens närvaron af de första barnbarnen utgjorde något oöfverkomligt bevis, att deras mormor lämnat ungdomen bakom sig.

Topelii dikt till sin hustru på denna dag lydte som följer:

"Till Emilie Lindqvist,

den 26 augusti 1841—1871.

"Unga flicka, i din vår
Bind dig myrtenkransen!
Dansa, medan du det får,
Snart är du ur dansen.

Stäm gitarren vek och öm,
Och tangenten jaga!
Snart är Mozart blott en dröm,
Moscheles en saga.

Teckna gläd i hoppets färg
Luftslott, som ej skymmas!
Kanske sen på Toföns berg
I ett torp de rymmas.

Tjusa ynglingarnes par,
Som sin hyllning stamma!
Snart är blott en gubbe kvar
Af din ungdoms flamma.

Njut bland sköna systrars rad
Vårens få minuter!
Snart en gumma, fet och glad,
I sin famn dem sluter.

Nu är du en ros så skär,
Hvilken daggen stänker;
Snart du kindens mjölk och bär
Dina döttrar skänker.

Smärta ranka, i din vår
Kamma bruna lockar!
Snart i mormors gråa hår
Karins finger plockar.

Om förr en dröm ur framtids dunkla sköte,
Dig hade sagt, min vackra Emilie,
Att också du en gumma skulle bli,
Som blott en gubbe uti famnen slöte.

Om uti morgonskyn på Alöns stränder
Du sett en rad okända, hulda små
Half uppå jorden, half i himlens blå,
Emot dig sträcka mjuka barnahänder

Och sett dig själf på Toföns strand vid fjärden
En regnig morgon vagga i din famn
Två barnabarn med obekanta namn —
Det hade du ej trott för allt i världen.

Dock är det så. Nu se vi varmt tillbaka
På dessa år, som lifvets Norna skref
Sen du, min forna sköna flicka blef
Den fordom unge Tofögubbens maka.

Gud signe dig för allt ditt trogna hjärta!
Välsignad vare Herrens nåd, som lät
Vår ungdoms vår med oförmärkta fjät
Gemensamt blomma ut i fröjd och smärta!

Nu har du ändtligen din sommar hunnit.
Nu är du ändtligen en stadgad fru.
I dag så fyller du ju *tjugusju*,
Och första ungdomsyran nu förbrunnit.

Men lika varma dina ögon blicka
Som på den dagen, när du huld och söt
Ditt tjugonde bland vårens kransar slöt
Och såg magistern svärma för sin flicka...

Och lika ödmjukt, hoppfullt nu vi lägge
Vår afton som vår morgon i Hans hand,
Som oss ledsagat öfver haf och land
Och skall ledsaga oss till hamnen bäge".

Uti en annan dikt, som skrefs 1881, till hans hustrus 61:sta födelsedag, fyra år före

hennes död, skämtar han först om beundrarna från hennes flicktid:

"Jag minns ej alla — minns blott sex bland dem:
Kadetten, köpman, framtidspresidenten,
Bokhållarn, brukspatron och sist studenten,
Den afundsvärde, som fört henne hem."

Sedan fortsätter han halft lekfullt, halft innerligt:

"Och åren gingo sen, jag vet ej hur,
Visst ej på rosor, ej med gyllne flaggor,
Men mellan sorg och glädje, böcker, vaggor,
Musik, kastruller, bläckhorn, korrektur.

Man reste, Lifvet ju en resa är
Från hem till hem — ett här och ett därborta.
Fast gamla vagnen kom ibland till korta,
Så kom man fram, ty kärlek äkte där.

Och det vardt sommar efter vår, som flytt,
Och det vardt höst, och allt hvad barnaögat
Såg fordom kärt, det ligger öfversnogadt
Af långa vintrar ren, och allt är nytt.

De bruna lockarna ha blifvit grå,
De röda kinderna, som tiden fårar,
Och tron på öförmärkliga vårar,
De äro ej desamma nu som då.

Men ett är oförändradt: Herrens nåd,
Som än i solsken, än i mörka dalar
Oss öfvervakar, skyddar och hugsvalar
Och sammanknyter lifvets sköra tråd.

Ju högre vandraren kan berget nå,
Dess mera ser han vidgas perspektivet,
Och under honom klarnar mänskofilvet
Och öfver honom dagas himlens blå.

Sörj icke, vackra rön med röda bär,
Att hösten skall dig plundra och utblotta.
Nu först, nu först har du fyllt *tjuguåtta*,
Och det är meningen med visan här."

Redan på 1870-talet begynte fru Topelius' hälsa blifva vacklande. En längre tids vistelse i södern bragte ingen bot för det onda. Från midten af 1870-talet öfverlämnade hon hushållet åt sin dotter Eva och efter flyttningen till Björkudden 1879 var hennes tillvaro ett enda lidande, som slöts med döden 1886. Men ända intill det sista förenades de två af det innerligaste ömhetsband. Mången gång, då Topelius väntades hem från en resa, ville den sjuka tvinga sig att sitta klädd i länstolen vid hans hemkomst. Hans glädje och öfverraskning voro då alltid lika stora. Då han med öppna armar stod i dörren och darrande af rörelse ropade: "Emilie! Du sitter uppe! Du är bättre," — sade dottrarna till hvarandra: "Nu småle änglarna i himmelen."

En gång, då hon i ett svimningsanfall fallit till golvet, och vid uppvaknandet beklagade sig öfver att ha skrämt honom, sade han: "Sörj ej! En dag kommer, då Jesus själf skall uppresa dig!"

Betecknande var hans uttalade önskan, att han och hans hustru skulle få gemensam grafsten och att hennes namn skulle skrivas på samma sida af stenen som hans, ej på baksidan.

En amerikanska sade en gång till den, som skrifver dessa rader: "De amerikanska männen förstå konsten att göra sina hustrur lyckliga." Detta torde kunna sägas äfven om Zacharias Topelius. Han besatt denna förmåga att genom finkänslighet i hemlifvets detaljer förljufva en kvinnas lif. "Hans och hans hustrus äktenskap" — sade en af deras döttrar — "förtäljer den sällsynt vackra sagan om ett samlif, hvars inbördes harmoni aldrig stördes af ett missljud, om en kärlek, som alltid främst bevakade den andras bästa och om en öm förtrohet, som i med- och motgång delade allt med den andra."

ALEXANDRA GRIPENBERG.

Sorg.

Skiss af **Gustaf Hellström.**

DET ÄR EJ SVÅRT att se på en man, om han är nygift. Han behöfver ej visa ringen. Men hans rörelser äro fastare och säkrare, hans blick har ej längre det skiftande och snabba. Den blir eftersinnande och lugn, som om den såge för två. Där kommer öfver hela hans person en pondus, som ofta verkar löjlig, men löjlig i stor stil, i jätteformat, och på den grund befrias från det skratt man skänker farsfiguren. Det är det slags löjlighet man betraktar med leende beundran och en egendomligt sentimental afund.

Så var det också med Charlie, londonkusken, som körde droskan nr 9879. I elfva år hade han kört omkring på miljonstadens gator för att samla pengar till ett hem och sin brud. Hindren hade varit många. Först ville hon inte ha honom. Hon var kammarjungfru på det gods, där Charlie en gång varit ridknekt och hon hade siktat högre. Och vid den tid, då hon ändtligen insett styrkan af hans goda hjärta och förstätt, att hon själf började bli gammal, dog Charlies mor, som var änka, och efterlämnade flera minderåriga barn, som Charlie fick underhålla.

Men nu var han gift. Han hade fattats af en djup och stilla ro. Allting omkring honom, som förut under de långa väntans år varit flyktigt och osäkert och gjort honom bitter, låg nu säkert och stadigt och ordnadt. Världen bjöd ej på några svårigheter längre. Den var visserligen hård. Men den kunde betraktas med glädje i allt allvaret.

Först då blef också staden, London, till för honom. Förut hade den varit honom ett tillfälligheternas kaos, där det gällde att hvarje minut hålla sig framme för att lägga ännu en femtioöring till det kapital hans hem kräfde, men nu älskade han den. Han älskade gatorna, när de lågo i ett rykande solsken som minuterna efter ett fältslag, och skriket af människor och trampet af hästar blef till en enda lång ton, som eggade och dref på. Han älskade gatorna om natten, skenet från gaslyktorna, ljuset från klubbar och kaféer. Londondimman blef honom till en lustig fara. Det var som att färdas på hafvet i en liten bräcklig båt, där man hvilket ögonblick som helst kunde törna mot en af de stora omnibussarna eller stranda uppe på en trottoar som ett vrak.

Det var ett lif, som plötsligt blifvit värdigt Charlies styrka, skarpa ögon och säkra händer.

Nu tänkte han också vänligt om människorna, dem som han förut hatat för deras ovillighet och snålhet, när det gällde att ge drickspengar. Han körde världens alla folkslag i sin droska, alla hade brådtom, alla hade någonting som väntade dem, nöjen och affärer och resor till länder han aldrig sett, öfver haf, hvilkas namn han ej ens kände. Men han tyckte i alla fall att han hade en liten del i allt detta, öfver alla svängde han sin piska, hjälpte dem ett stycke på väg. Han var allas kusk.

Men allra helst körde han ett ungt par i väg till någon af de stora stationerna. Dem tyckte han sig förstå bäst af alla. Kanske sutto de just nu inne i droskan och längtade efter att bli riktigt ensamma, så som han själf längtat i elfva år. När han stannade vid stationen och den unge mannen stack pengarne i hans hand, kunde han inte låta bli att säga: — Tack, sir, förlåt, sir. Men jag har det inte så oäfvat jag heller, fastän jag bara är en fattig droskkusk. Jag har en hustru jag också, som jag tycker om. Förlåt, sir!

Och så nickade både herrn och damen med detta frimurarleende, som växlas mellan dem,

KÖP KOCKUMS
HYGIENISKA
Utvändigt blå, invändigt hvita
PANSAR-Emaljerade GRYTOR.
Starka. Prisbilliga.

IDUNS MODELLKATALOG

Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem.
Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorett omslag.
Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

som bära på samma lycka. Och Charlie slog klatsch med piskan.

Ja, det var ett underligt lif. Och snart skulle hon också ha en son. Det vill säga, det var inte alldeles säkert. Det kunde också bli en flicka. Men han trodde det. Det gjorde också Mary. Det kändes, som om det var en pojke, sade hon. Fostret var så kavat. Det var som om det redan hade Charlies muskler och starka händer. När Charlie kom hem om nätterna, var symaskinen ännu i full gång. Han plockade upp de små linnena och tröjorna, försökte sticka handen ned i de små ärmhål och tyckte som alla blifvande fäder tyckt före honom och alla efter honom komma att tycka — att de voro för små.

— Du gör de där skjortorna för små, sade han och skrattade.

Men Mary visste bättre besked . . .

Charlie tänkte på den pojken dagarna i ända. När han satt däruppe på kuskbocken, kände han det ibland, som om han ville brista ut i ett skallande gapskratt, så lycklig var han. Snart är du far, Charlie Brown, sade han till sig själf, far och rangerad karl. Han tyckte att han hade så mycket att tala med pojken om, sådana saker, som inte intresserade fruntimmer. Han hade så mycket han skulle säga honom, så många goda råd han ville ge.

— Ser du, pojken min, så här ska man hålla ett par tömmar. Inte rycka! Inte slita! Man ska hålla in långsamt och sakta, så där som när man drar ut en stor spik ur väggen. Men det kan du ännu inte, din lilla strunt.

Och så skrattade han, först åt pojken, som ännu inte kunde hålla ett par tömmar, och sedan åt sig själf.

— Du sitter och dillar, din fåne, mumlade han.

En dag talade Charlie med den katolska Elisabethsystemen, som gick omkring och hjälpte sjuka i fattigkvarteren bredvid den lilla stengatan, där han bodde. Hon tog ingenting betalt för sina tjänster och hon var vänligare än barnmorskan, som kommunen höll. Och hon lofvade att titta till Mary.

Så led tiden allt närmare. Linneförrådet låg redan och väntade i en byrålåda. Charlie körde flere gånger om dagen hemom, hoppade af kuskbocken och stack hufvudet inom dörren.

— Hur är det? frågade han.

Men Mary skakade på hufvudet. Hon hade de sista dagarna fått en underlig stirrande blick. Hon såg ut som ett öde, med den där blicken, den hvita pannan och den tunga kroppen. Och hon svarade:

— Jag vet inte. Det är som om barnet sofvit nu i flere dar. Och jag är inte längre ung.

Charlie frågade den lilla Elisabethsystemen. Men hon bad honom lägga utgången i hans hand, som styrer allt till det bästa.

Och något annat fanns där ej heller att göra.

Han dröjde länge, pojken, som Charlie redan så många gånger talat med i förtroende och som i hans inbillning redan fått en så hög grad af verklighet, att han ingått som en oupplöslig del af Charlies lif.

Och när han kom, var han död.

Det var sent en natt, när det skedde, och Charlie var inte hemma. Han kuskade glada människor från baler och sena supéer. Men framåt morgonen, när han steg in genom dörren, voro både doktorn och nunnan där.

Hans pojke låg lik. Han hade varit död i flere dar, sade doktorn. Och det var just så väl det, för han hade vatten i hjärnan. Förresten var det ej tid att tänka på detta nu. Här var det frågan om att rädda lifvet på modern.

Charlie sjönk ner på en stol vid dörren.

Han lutade pannan i sina grofva händer. Han hörde någon stöna och hörde doktorn säga att han måste hålla sig tyst och stilla. Själf visste han ingenting. En gång såg han upp och bort mot sängen. Mary låg med munnen vidöppen och ögonen slutna. Och nu först uppfångade han hennes korta och häftiga andhämtningar. Hans hufvud föll åter tillbaka i händerna . . . Nunnan tassade förbi honom och öppnade dörren, och utan att han själf tänkte däröfver reste han sig upp och grep hennes kjol för att hålla henne tillbaka.

— Gå inte, gå inte — — —

Men nunnan gjorde sig saktmodigt fri. Och så försvann hon.

Efter en stund kom hon tillbaka med en herre i sällskap. Det var en specialist . . .

Några timmar efter var Charlies hustru, Mary, död. De båda läkarne tryckte stumma Charlies hand och gingo. Nunnan blef ensam kvar. Hon gick och ordnade borta vid sängen, band en näsduk under den dödas haka och knäppte samman hennes händer öfver de fulla bröstet. När hon slutat sina små bestyr, började hon läsa med en stilla röst. Då hade staden redan för länge sedan vaknat. Häst-hofvar smattrade som signaler ute på hufvudgatans asfalt, hjulen rullade, lokomotivhvislingar skuro genom luften och mjölkförsäljaren skramlade med sina flaskor och sjöng sin visa med skroflig röst framför dörarna. Mary hade de sista veckorna druckit mjölk och han stannade som vanligt utanför Charlies port. Han knackade med portklappen och sjöng sin visa om och om igen:

Frisk mjölk från friska kor,
som på gröna ångar bor,
köp mjölk från friska kor.

Men ingen kom och öppnade.

Alltjämt fortsatte nunnan att läsa. Hon tog en stol, satte sig bredvid Charlie och talade till honom. Hennes röst var stilla och klar, det var som om den fått något af nunnedokets oskärade hvithet öfver sin timbre:

— Man skall ingen annan älska än Gud. Man skall ingen människa älska öfver Gud. Människan dör och jordas och hennes kropp blir mull. Och som den skall kärleken till människan dö och bli till jordens stoft.

Så talade nunnan, som ingenting visste om jordisk kärlek . . .

Men Charlie reste sig upp. Han stapplade fram till sängen, där de båda döda nu lågo . . . Han såg på dem en stund.

Och plötsligt höjde han axlarna, bröstet häfdes och han utstötte ett skrik, ett långt, utdraget, hest skri, som från ett rasande vildmarksdjur . . .

Det var människans skri efter människan, en människa, som ropade ut sin hunger och längtan, sin ensamhet och sin sorg efter det, som varit hans enda glädje och värme, efter det, som en gång skulle bära vittne om att han funnits till, sedan han själf multnat och blifvit till intet.

Och Charlies rop slog eko i det lilla låga rummet, det kom fönsterrutorna att skaka, i det drunknade för några ögonblick den djupa orgeltonen från miljonstaden utanför. Nunnan för förskräckt tillsammans och dolde sitt ansikte i sina händer . . .

— — —
Då detta hände hade Charlie varit gift i tio månader med den brud han i elfva år kämpat för. Sedan han jordat sin hustru och sin son och betalat begrafningsentreprenören med sina små besparingar, gick han en morgon ut ur sitt hus, förbannande lifvet.

Och till sig själf sade han:

— Detta kan ej vara sant.

Något om inredandet af ett hem.

ALL HISTORISK utveckling ha vi att räkna med pendelrörelsens stränga lag, ej minst i det dagliga lifvets historia, historien om, huru människorna under olika skeden ha inrättat och prydt sina bostäder. Pendeln har alltid samma gång: först det enkla ändamålsenliga, så pryddandet af de blanka ytorna, så öfverhopandet af prydnaderna tills orneringen växer utom ramen, äcklar smaksinnet och pendeln åter sjunker tillbaka i det ursprungliga läget för att åter börja sin bana mot samma värdpunkt.

Senare hälften af 1800-talet är kanske den mest smaklösa, förvirrade och låt oss säga den mest nervösa period vi äga i vår konstslöjds och konstindustris häfder, en tid, då pendeln så att säga svängde hastigare och oregelbundnare än tillförne. Se vi tillbaka på rumsinredningens historia, finna vi, att hvarje stil hållit sig uppe ett eller åtminstone ett halft århundrade, men under 1800-talet få vi räkna med tioårsperioder. Beror detta kanske på att vi ha detta århundrade så nära oss, att vi kunna följa utvecklingen bättre än vi kunna med de föregående? Är det så, att 15- och 1600-talen etc. hafva lika många stilar som det sist tilländagångna seklet, men att vi nu af de få föremål, som finnas kvar från dessa tider, så att säga kokt i hop en stil för hvarje århundrade i våra museiinteriörer? En blick på stick och taflor från dessa tider säger oss, att så ej är förhållandet. Nej, 1800-talet är försökens, de många uppslagen och framför allt den växande industriens tid. Den tid, då ett bättre ordnad kommunikationsväsende förde folken i närmare och hastigare kontakt med hvarandra, den tid, då hvarje ny idé, hvarje nytt uppslag spred sig hastigt öfver hela Europa, hela världen. Och med den stora pariserutställningen i århundradets midt började en hel rad utställningar i samtliga Europas större städer, till hvilka konstnärer, handverkare, industriidkare och arkitekter kommo, sågo, lärde och fingo en oändlighet nya uppslag och så få vi ett mixtum compositum i stil öfver hela perioden.

Emellertid finna vi under 80-talet, detta det konstnärliga uppvaknandets tid, en sträfvande efter "stil". Konsnärerna ta sig af hemmens inredning och utsmyckning och genom konstidskrifter och veckojournaler utslungas mönster öfver hela världen. Jugendstilen gör sitt korta segertåg. Men den var redan från början felriktad, den började med öfverlastning af utsmyckning, den erbjöd inget lugn för ögat med sina serpentinlinjer, och så dog den snart för att ersättas af den enkla, i dagligt tal kallade *engelska stilen*, som sedan utvecklats lugnt och jämnt.

Då vi ha en så lång utvecklingshistoria att blicka tillbaka på, som vi nu äga, måste i hvarje stil nutilldags ligga något af renässans, något pånyttfödande af föregående konstperioder. Vi ha byggt tämligen mycket på vår allmogekonst från 1700-talets slut och 1800-talets början, och vi ha nog rätt mycket af barockens möbelarkitektur (särskildt i skåp o. större bord) i våra konstmöbler.

Då det i våra dagar gäller att inreda ett hem, finnes det så många sätt att gå tillväga, att människor ofta stå villrådiga. Vi ha så många brukliga stilar i en stil, att ett *val* måste ske. Stilen är med andra ord sagdt ej så utpräglad som under föregående perioder.

I en möbelhandel kunna vi få allt, som höfves för en vänings inredning. Och från möbelmagasinen utstyras också många hem i våra dagar, men de ha ingenting individuellt öfver sig, ingenting hemtrefligt, de äro alla lika smaklösa och lika trista och se ut så här: Matsalen, ekpanel med tennstop och tennfat, ekbord med

svarfvade ben, buffet med glasörrar, skinnklädda stolar, sydd bonad i gobelängsimitation på väggen, en mässingstaklampa, om sommaren försedd med en tyllslöjas sköna hölje. Salongen: möblemang i psevdopir af mahogny klädt med grönt schaggöfverdrag i "modernt" mönster, piano med "Beethoven spelat" öfver, på bordet en silkebroderad klädesduk och för fönstren "trädgardiner" eller i bästa fall rutiga "hemslöjdsgardiner"; äfven här bör lämpligen sitta en liten valflicka med getter och solnedgång i gobelängstygn på yllestramalj. Sängkammaren göres i satinvalnöt med spegeldörrskåp och marmorlavoarer och på väggen Böcklins "Todteninsel" eller "Skyddsängeln". Under stundom har den unga lilla frun sett att den eller den "fina" familjen har en rokokobyrå, ergo måste man för att vara fin också ha en dylik pjäs. För min del anser jag antiksamlingar i bostäder är en förkastlig inrättning. Har man en gammal medärfd möbel, äger den naturligtvis sitt existensberättigande, och det är t. o. m. pietetslöst att göra sig af med den, men att hos en antikvitetshandlande inköpa ofta till $\frac{3}{4}$ nygjorda "antika" möbler för att få sin våning att verka "fin eller förnäm" är abnormt. Uppställandet af dyra, fula porslins- eller fajansföremål, hvilka ha sitt enda värde i ett sällsynt märke i botten, torde ock vara malplaceradt. Allt antikt porslin är ej vackert, om det än har ett stort museivärde.

Ett annat slag af hem är "hemslöjdshemmet" och detta är många gånger bättre än den föregående arten, men börjar verka litet schablon det också. Användandet af hemslöjdsalster från våra många magasin för dylika är en förtjänst, men man skall göra det med urskillning. En smidd järnkrona blir man ledsen vid, då man sett samma mönster på 20 olika ställen; samma är förhållandet med en hel del andra alster, de göras i för många exemplar, särskildt smidet. Ett annat stort fel, som vår hemslöjd eller rättare våra hemslöjdsidkare lida af, är den konstnärliga högfärden. Det vill säga de öfverskatta det konstnärliga värdet af sina alster. Jag har jämfört priserna på danska och sydsvenska krukmakeriarbeten. De danska (Kählers) äro af bättre lera, ha många gånger bättre glasyr, äro smakfullare än de svenska och kosta hälften eller tredjedelen så mycket. En annan sak är, att man ej bör gynna hemslöjd, då denna är sämre och dyrare än motsvarande fabriksarbeten. Ett exempel: handfat och handkanna af sydsvenskt "konstkrukmakeriarbete" med ohållbar glasyr kosta 10 kr., då däremot samma föremål af Rörstrands utmärkta tillverkning kosta 3 å 4 kr. Härtill kommer att hvit fajans för detta ändamål är att föredraga framför gråa, bruna eller blåa lergods-föremål med allmogemönster. Möbler och textilföremål ha däremot våra hemslöjds-magasin af utmärkt beskaffenhet och särskildt de senare äro synnerligen förstklassiga och prisbilliga.

Då man vill inreda en våning, bör man ej resonera så: "Ja, vi göra väl så och så, ty så brukar ju folk ha det nu för tiden, vi köpa väl reproduktioner af de eller de taflorna, ty dem ha ju alla människor etc.", utan man bör tänka: "Hvad behöfva vi? Den eller den saken tycker jag passar mig och är vacker." Rita själf och gör själf förslag till edra möbler. Ni svarar kanske: "Rita själf! ja det är nog så godt att säga, men när man aldrig har hållit i ett ritstift!" Tänka ut hur ni vill ha det, kan ni åtminstone; meddela sedan edra tankar åt någon af våra många duktiga möbeldesigner eller rent af till en intelligent snickare. Det blir icke dyrare att låta rita och beställa möbler än att köpa färdigt i ett möb-

leringsmagasin. Dessutom måste det väl vara roligare att ha ett hem, som man själf har skapat, i hvilket man så att säga har nedlagt något af sig själf, än att "gå och köpa ett hem färdigt i en butik!"

Jag vill här lämna ett exempel (ej ett mönster) på huru jag tänkt mig inredningen af en liten anspråkslös våning å 3 rum och kök, jungfrukammare etc. för en tjänstemannafamilj eller folk i liknande ställning med begränsade tillgångar.

Då man ej själf får styra och ställa med inredningen som då man bygger en villa eller ett "eget hem", får man ju nöja sig med de vanliga hyresvåningarna. — Det finnes ju vanligen i en sådan ett större rum och detta kan lämpligen användas till s. k. dagligt rum. Det bör hållas i varma färger, väggarna beklädas med enfärgade tapeter i t. ex. grönt, dörrar och fönsterposter målas i rödbrunt eller någon annan verklig färg med undvikande af de smuts-gulbruna s. k. tonfärgerna. Rummet är ju afsedt att vara centrum i hemmet, ett ställe, där familjen samlas, där man dricker sitt kaffe och läser sin tidning efter middagen, där husmodern kan slå sig ned vid sitt handarbete etc. Man vill då gärna ha en "lugn vrå" och denna kan åstadkommas genom anordnandet af en hörns-offa (vinkelsoffa) möjligen kombinerad med en låg bokhylla, det hela kring ett bord. Vid det stora fönstret placeras ett mindre bord med några bekväma stolar omkring. Är det nu så, att hufvudrummet ej har något vidare arbete hemma (i hvilket fall han naturligen bör ha etteget arbetsrum och ateljé eller dylikt, lämpadt efter hans arbete), är det ju ej någon nödvändighet att det traditionella hemskrifbordet i ek med skåp och lådor vid sidorna måste finnas, utan kan detta lämpligen ersättas af en sekretär, innehållande skrifdon och familjens handlingar. Samtliga möbler i detta rum böra hållas massiva, med enkla värdiga linjer och i någon tämligen mörk färg, t. ex. mahognybonad björk, valnöt eller dylikt. I detta rum kan ju äfven utan olägenhet någon gammal ärfd rokokobyrå eller annan pjes få sin plats, bidragande till det hemtrefliga intrycket genom de minnen, den för med sig.

Genom en bred dörr står dagligrummet i förbindelse med matsalen. Den har röda väggar och möbler i grålaserad ek. Ett stort bord med stolar rundt omkring, på ena kortväggen dörren ut till köket och vid sidan af denna en låg skänk eller mellanting mellan skänk och serveringsbord. På andra kortväggen midt är fönstret och å ömse sidor om detta ett par skåp för linne, glas och porslin. Någon buffet är ju ej af nöden.

Sängkammaren bör verka sval och framför allt renlig. Den göres då lämpligen med gråblåa väggar och hvita möbler. Enkla träsängar, ett skåp för linne och ett par lavoarer med stora handfat. Fönstrets öfre del bör vara så inrättad, att den ständigt kan stå öppen utan att drag åstadkommes. — Den angenämaste anordningen är naturligtvis att ha badrum i förbindelse med sängkammaren, så att lavoarerna kunna få sin plats där, och ej stå och skräpa i sofrummet.

I hela våningen böra samtliga textilföremål vara hemslöjdsalster. I dagligrummet enkla hvita gardiner (alla s. k. trädgardiner naturligtvis bannlysta), i matsalen gula dylika och i sängkammaren exempelvis gröna. Duken å matsalsbordet behöfver ej täcka hela skifvan, utan kan bestå af en löpare tvärsöfver, försedd med en knuten frans och en sydd eller i dukagång väfd bård. Öfverdraget å dagligrummets möbler göres nog lämpligast af buffelhud. Belysningsartiklar böra vara enkla, smidda i järn eller

koppar, ej gjutna i malm eller mässing. S. k. prydnadssaker, porslinsgubbar, glödrerade stänkor och skålar och därmed jämförliga föremål undvikas. En stor blankskurad kopparvas med lite talkkvistar på matsalsbordet, en kristallvas med blommor på dagligrumsbordet, några "hemslöjdspytsar" på den låga bokhyllan samt lite blommor i fönstret torde vara nog.

Detta är en liten våning i allmänhet, härtill kommer om familjen är större, barnkammaren, om hufvudrummet arbetar hemma, hans arbetsrum etc. Våningar kunna möbleras på hundratals olika sätt, hufvudsaken är att de verka smakfulla, ha något af invånarnas ande öfver sig och framför allt att de äro hemtrefliga.

PÄR AXEL OLSSON.

Den flytande växtodlingsutställningen.

SKONERTEN "CECILIA".
A. Blomberg foto.

NÄR DETTA LÄSES är den flytande växtodlingsutställningens besök i Stockholm blott ett minne. Men i stället ligger skonerten Cecilia väl förtöjd i någon Mälarhamn, och besöks af alla dem, som i den trakten intressera sig för dess instruktiva och välordnade utställningar.

Det är resultaten af vetenskaplig forskning och experiment på jordbrukets område, som härmed på ett praktiskt och åskådligt sätt läggas fram, på det att lärdomarna måtte bli tillgängliga äfven för dem, hvilka insikter på området äro af mera praktisk art. Då det är tydligt att en sådan utställning måste vara af intresse för stora grupper af vårt folk, är det synnerligen erkännansvärdt att man genom den fyndiga och originella idén att göra den flytande, gjort den lätt tillgänglig för en vidsträckt allmänhet. Efter sitt besök i Stockholm kommer nämligen skonerten med utställningen ombord att besöka ett stort antal Mälar-, Gottlands- och Östersjöhamnar på sin återväg till Göteborg, hvarifrån den utgått. Utställningen är på initiativ af grosshandlare Moritz Frænckel i Göteborg anordnad af Utsädesföreningen i Svalöf, Svenska Mosskultur-föreningen, Malmöhus läns jordbruksförsök och Centralanstaltens för jordbruksförsök botaniska och entomologiska afdelningar. Hvar och en af anordnarna svarar för sin del af utställningen.

En pristäflan om julkort.

STOCKHOLMSFÖRENINGEN för kvinnans politiska rösträtt gjorde i fjol ett försök med att utsända särskilda rösträttskort för jul- och nyårshälsningar. Dessa kort finga en sådan åtgång, att man beslöt att till nästa jul söka få ut nya sådana, och för det ändamålet utfäster nu föreningen ett pris af femtio kronor, för ett konstnärligt julkort, afsedt att sprida rösträttsvännernas julkort. Tävlingsvillkoren återfinnas i annons i dagens nummer af Idun.

Innan 7 kr. betalas för ett snörlijf, bör ifrån Franska snörlijfssömmeriet i Stockholm, 1 Norrmalmstorg, 1 tr., dess illustrerade priskurant rekvireras.

alla sorter.
Salamander Enhetspris 15,—
Dam- & Herr-Skodon Lyxutföring 18,—

Lifförsäkringsanstalten Trygg.

HVILKEN KRINGSTRÖFVANDE stockholmare har ej sett det mäktiga palats, som uppe vid Engelbrektsplan vänder sin fasad mot Birger Jarlsgatan och åt denna huvudstadens moderna aveny förlänar en dekorativ fond af ypperlig verkan. Palatset inrymmer, som bekant, en af vårt lands mest betydande försäkringsinstitutioner, Svenska lifförsäkringsanstalten Trygg, hvilken efter en så pass kort tillvaro som tio år kunnat begå

detta sitt decenniumsjubileum med att flytta in i eget hem, sedan den ena efter den andra af de

jan varit och fortfarande är anstaltens verkställande direktör — en man som skapad för sin post, energisk, företagsam och i besittning af stor organisatorisk förmåga. För närvarande har anstalten ett försäkringsbestånd på öfver 100 miljoner kronor och årspremierna uppgå till öfver 4 1/2 miljoner kronor. Och nu arbetar Trygg, som sagdt, inom egna murar. Den ståtliga och solida byggnaden, som för ett par veckor sedan invigdes med en stor bankett, gifven af styrelsen, har till arkitekt professor E. Lallerstedt,

DIREKTÖR J.G.A. AF JOCHNICK.

PROFESSOR E. LALLERSTEDT.

STYRELSENS RUM.

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS RUM.

förhyrda lokalerna visat sig otillräcklig på grund af anstaltens snabba utveckling. Trygg har på sitt arbetsprogram i främsta rummet upptagit folkförsäkring enligt förebilder från de stora tyska och engelska folkförsäkringsbolagen. Initiativet till lifförsäkringsanstaltens bildande efter nämnda principer togs i januari 1899 af löjtnant Adolf af Jochnick, hvilken också från bör-

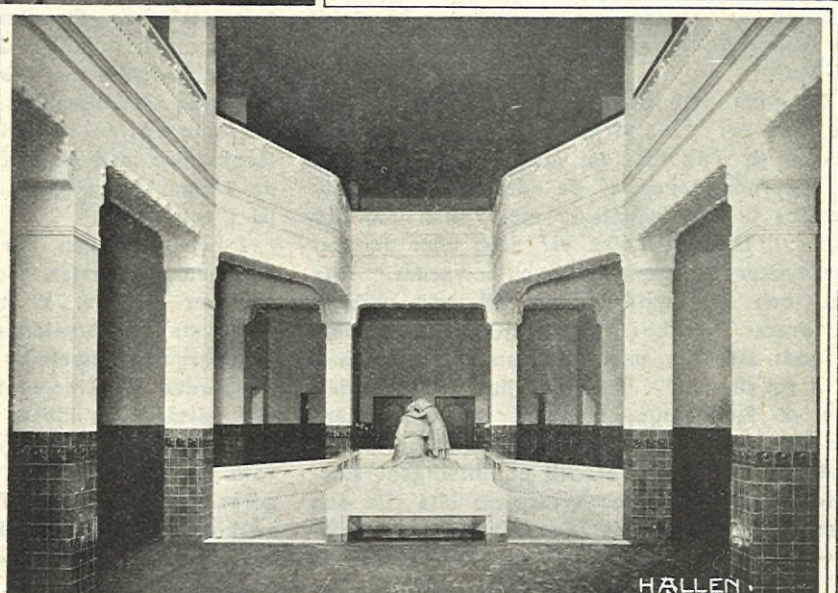

VID FRUKOSTEN.

hvilken här skapat ett byggnadsverk, som utgör en konstnärligt värdefull insats i Stockholms moderna arkitektur. Vi meddela här några bilder från Tryggs yttre och inre, där bl. a. den stora arbetssalen, hvarest bortåt ett 70-tal damer arbetar, ger ett begrepp om lokalernas proportioner och förträffliga anordning.

STORA ARBETSSALEN.

HÄLLEN.

Under Etnas eldspira

TAORMINA MED ETNA.

GATA I TAORMINA

TEATRO GRECO

Taormina våren 1910.

HÄR HAR förvisso paradiset en gång legat, förflyttats, men lämnat kvar en del af härligheten! Vid min fot ligger hafvet som smält opal, uppför bergsluttningarna undersköna, doftande trädgårdar i terrassform med apelsin- och citronträd med lysande, mogna frukter, — klängande rosor och scharlakansröda pelargonier öfver de rappade murarne och här och där grågröna jättekaktus som afbrott till det mjuka och veka. Längst i väster reser sig Etnas kägla med sin bländande hvita topp och i öster skimra de Kalabriska bergen i fjärran!

— Voi Taormina e poi morire! Så skulle jag vilja ha det. Denna lilla ort högt uppe på ett brant berg, omgifven af höga toppar och djupa dalar, är ett litet juvelskrin, hvarur man kan hämta oanade skatter. Också har den blifvit en tillflykt för många resande från alla delar af jordklotet, men trots detta, har den bibehållit sin enastående charm. De trånga, oändligt pittoreska gatorna eller gränderna bjuda på en mängd förtjusande stämningar, som föra en främling rakt in i hjärtat af Siciliens folkli. . . . Då aftonen nalkas, vandra getherdarna hem från bergen och draga med sina djur in i Taormina, förbi de små husen, där allt flere ljus tändas. Den stora geta-bocken bär en sirad klocka af koppar, som klämtar tungt och bildar ett mörkt ackompanjemang till smålickornas aftonsång i nunnornas skola. Solen försvinner hastigt bakom Etnas kam, lämnar blott en gul strimma efter sig, som dör så småningom. I trädgårdarna blir det skumt och doften stiger som en rökelse emot natthimlen. Herden drar förbi hemåt, den lilla lampan framför

ETNA I VERKSAMHET

Guds moders bild i gathörnet lyser som en stjärna och det blir natt i Taormina — en välsignad, doftfylld, mild natt, med musik och ett sakta nynnande från hafvet djupt inunder. — Men jag får skynda mig och öfvergå till mitt egentliga ämne: Etnas utbrott. Här i Taormina ha vi icke den ringaste aning om det fruktansvärda. Ett och annat rökmoln från Etnas topp är det enda vi observerat här. Men tidningarna ha annat att berätta och i går kväll beslöte vi oss för att bli ögonvittnen till förödelser. Vi foro med tåg kl.

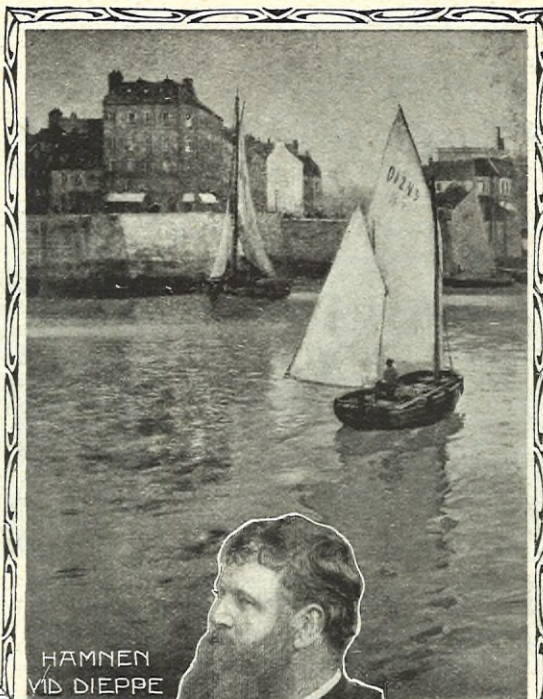
$\frac{1}{2}$ 7 e. m. härifrån till Catania, fingo oss en vagn och foro så i 3 timmar, under en jämn stigning, upp till Nicolosi — en liten ort ungefär halfvägs uppför Etna. Under vägen mötte vi en ström med fullpackade vagnar: turister och andra, som rest hit för att se det hemska skådespelet. Det var strax midnatt, då vi anlände — litet frusna och hungriga — till Nicolosi. Vår väg hade gått i sicksack uppåt mellan höga murar med stängda dörrar och fönster. Allting var tyst och öde, endast de förbirasslande vagnarna, pisksmällarna och kuskarnas "eh — — — eh" — till de tröttkörda hästarna, afbröt nattens tystnad.

I Nicolosi var det något lifligare; utanför en liten taverna höllo en del kuskar och annat folk och diskuterade lifligt lavans lopp. Någon förstämning kunde ej förmärkas, en och annan visstump blandade sig t. o. m. i det öfriga stojet. Sedan vi fått oss litet varmt kaffe och ett glas chianti, följde vi vår förare ut på gatan och började vår vandring till lavaströmmen. Då vi hunnit ett stycke

Frits Thaulow.

DEN FÖR något år sedan aflidne norske konstnären Thaulows efterlämnade arbeten exponeras för närvarande å Konstnärshuset. Det är af stort intresse att få en överblick af Thaulows konstnärliga utveckling, som förde honom upp till europeiskt rykte såsom landskapsmålare. Nu hör han väl redan till en äldre skola, undanträngd af en ny med andra konstnärliga mål och medel, men det är något redbart och trofast i hans konst, en samhörighet med och kunskap om naturen, som kommer att förläna det bästa af hvad han gjort ett bestående värde.

Om Thaulow kan man i sanning använda den missbrukade frasen, att han är bäst, när han är som allra mest sig själf. Det är med

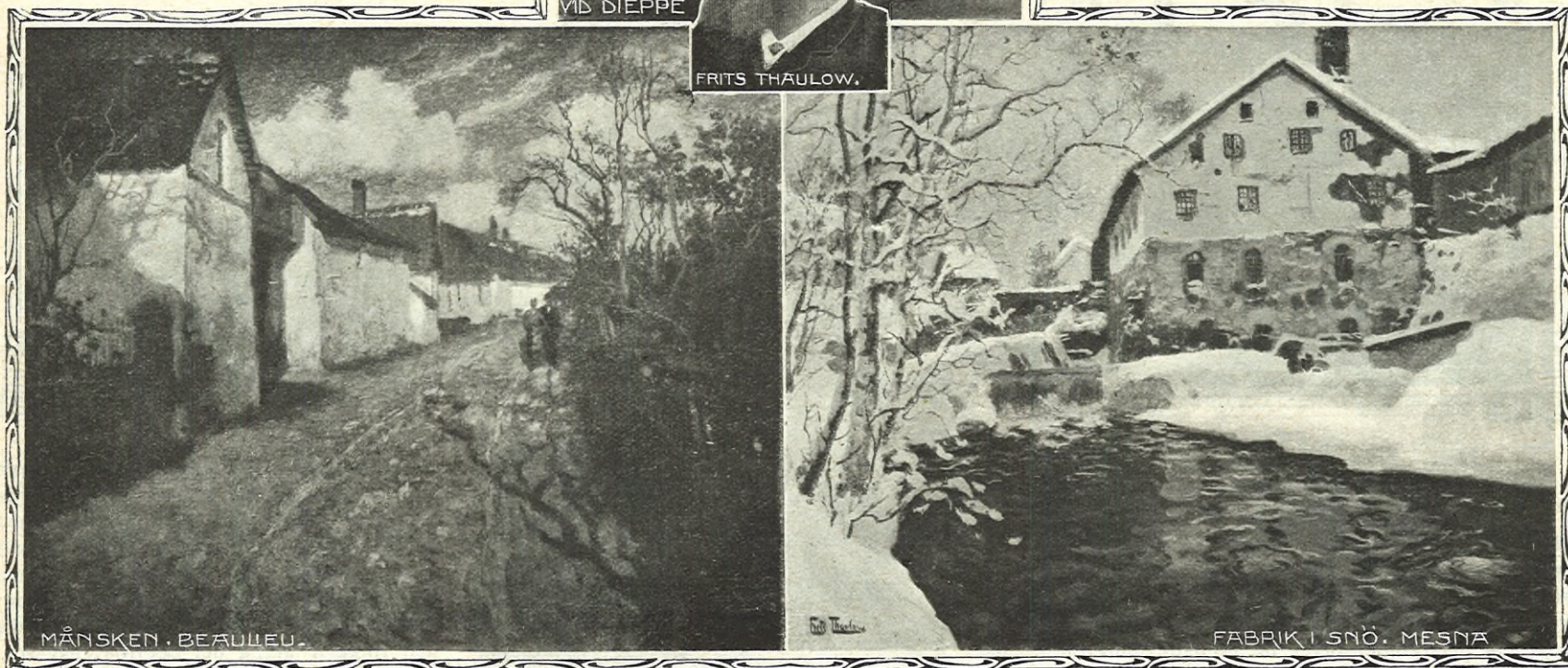
HAMNEN VID DIEPPE

FRITS THAULOW.

En minnesutställning.

det karaktäristiska hos hans konst, som med en riktigt drivven och utpräglad handstil, där är inga onödiga påfund, ingen medveten originalitet och ändå har den af konstnären eget kynne och utveckling fått den särprägel, som skiljer den från alla andra vid första ögonkastet.

En typisk Thaulow af mäktig suggestiv verkan genom sin ypperliga kolorit är den här afbildade taflan med St. Denis' rykande fabriker. Granskar man Thaulows konst, skall man, synes det oss, finna att han ägnat sin mesta konstnärsglädje och konstnärsmöda åt det franska landskapet, och äfven när han målar norska motiv, har han Frankrikes silfverluft i i penseln.

ifrån tavernan, blef det åter tyst och stilla och vi gingo liksom genom en drömstad, förbi gamla fallfärdiga kapell, där klockan slog doft sina tolf slag, — förbi nischer i murarna med urblekta helgonbilder och flämtande små ljus. Så togo murarna slut och vi kommo ut på gamla lavafält högt uppe, öfver tusen meter öfver hafvet och sågo ljusen från Catania långt, långt under oss. Efter 3 km. voro vi framme och vi stodo endast omkring 6 m. från den rasande eldfloden.

Hur skall jag väl kunna beskrifva mina intryck? Framför oss reste sig en glödande vall, väl 10 meter hög, som sträckte sig så långt ögat kunde nå åt bägge hållen. Tät, eldfärgade rökmoln bolmade uppåt. Det öronbedöfvande rasslet från de nedrasande lavablocken, knastret från brinnande trån och buskar, den starka hettan, den böljande lavan, liknande flytande eld — allt detta gaf ett outplånligt intryck. Oupphörligt rasade stora, glödande block nedför vallens sidor allteftersom strömmen ökades, med en mängd flytande lava efter sig. Stora flammor och gnistor dansade efter, släcktes och tändes åter och under allt detta en massiv, glödande massa, som sakta, men oemotståndligt skred framåt, spridande förödelse och död.

Hvad hjälpa väl de utställda helgonbilderna

— då lavaströmmen når dem, bli de till intet. Hvad hjälpa väl alla de tända ljusen i kyrkorna och i hemmen framför madonnans bild — och alla präster och munkar, samt den heliga slöjan i Belpassa! Se! eldfloden kommer närmare för hvarje stund och eldgapet spyr död och förintelse trots allt! Ve oss, vi måste fly, våra trädgårdar brinna och snart störta våra hus! . . .

Men så låter det inte, där lavan skonat — på den sidan vi voro. Här förtjänar man dryga pengar på turisterna, som komma hit i strömmar — och det ha de lavan att tacka för. Vi

LAVASTRÖMMAR PÅ ETNAS SLUTTINGAR.

mötte också på ett par ställen på vår väg folk, som slagit upp små salustånd med förfriskningar 1,200 m. öfver hafvet. Vår väg tillbaka belystes af månen, som nu krupit fram ur molntäcket, och ödsligheten föreföll om möjligt ännu större. I Nicolosi väntade vår vagn och vi foro nedåt till Catania igen den milslånga vägen. Bakom oss skytmade då och då öfver husen och murarna kratern och lavaströmmen, som nu ökats och som på afstånd liknade en ofantlig eldorm, som slingrade sig nedåt, utsändande röd ånga och eldslågor . . . Dörrarna i murarna längs vår väg voro fortfarande stängda och de små ljusen framför helgonen brunno ännu mattare och hotade att slockna. Men elden från kratern steg allt högre ju längre ned vi kommo, och det glödde vinrödt bakom gallergrindarna allt eftersom kratern skytmade fram.

Vid 1/2 5-tiden på morgonen anlände vi till Catania igen och vårt tåg förde oss efter ett par timmar tillbaka till Taormina.

Så kommo vi till Paradiset efter att ha stått vid skärseldens portar — kommo tillbaka till lifvet, dess färg och doft.

Vi sågo Etnas snöhvita topp belyst af morgonsolen, och endast en glänsande plym af hvit rök lät oss ana farorna på andra sidan.

HETTY MEISNER-LUNDH.

GLÖM!

nu icke att i tid förse Eder med ett ex. af
IDUNS MODELLKATALOG N:r 2
för vårsäsongen.

Flera hundra
vackra modeller!
ärgtrycksomslag!
Pris: 60 öre.

Rösträttens världskongress.

UNDER FÖRSOMMAREN 1911 samlas i Stockholm världssalliansen för kvinnans rösträtt till kongress. Detta betyder att 12 delegerade från hvar och ett af de anslutna 21 länderna i Europa, Amerika och Australien skola inbjudas till Stockholm, förutom representanter för andra kvinnoföreningar, som ha rösträtten på sitt program. Och detta betyder i sin tur att vi måste vara beredda på att ta emot omkring 300 utländska gäster, bland hvilka man skall träffa ledarna af våra dagars stora, internationella kvinnorörelse. Dessutom kan man beräkna, att ett stort antal svenska rösträttskvinnor och intresserade från grannländerna komma att samlas i Stockholm vid kongressdagen, så att man torde få räkna med en kvinnosamling af bortåt tusen själar vid denna stora mönstring af rösträttstrupperna, som hålles af dess general.

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, som inbjudit till kongressen, känner naturligtvis starkt, om också icke tungt, sitt ansvar. På kongressens lyckade och värdiga förlopp beror icke blott en del af vårt *internationella* anseende, utan också vårt, d. ä. rösträttens *nationella*. Som kloka husmödrar måste vi också redan nu börja det dryga arbete, som anordnandet af en sådan jättekongress medför. Ett preliminärt program för den vecka, som kongressen kommer att räcka, är redan uppgjort, ett program, som uttrycker sträfvan att på ett så angenämt sätt som möjligt bibringa dessa främlingar från jordens alla hörn ett imponerande intryck af vår vackra huvudstad, af svensk natur och kultur och af — svensk gästfrihet. Hvad gästfriheten och de charmanta anordningarna angår, ha de länder, där kongressen förut hållits, gifvit de mest lysande föredömen; såväl myndigheter som enskilda ha visat sig villiga att utöfva värdskap, och hvad särskildt London angår, visade det sig att ens egenskap af kongressdeltagare var nog för att öppna för en sådana gamla förnäma och furstliga hem, som eljes förbli slutna för alla andra än den trängsta familje- och vänkretsen.

Anordnarna af vårt kongressprogram ha utgått från att om rösträttsföreningen också måste begära och tacksamt mottaga hjälp från intresserade utomstående, den i sista hand dock måste bygga på de krafter och resurser, som finnas inom dess egna led. Om också kongressen bör vara en nationell ambitionssak, så blir det ju främst rösträttsfolket, som får glädjen och utbytet af densamma, och det har också visat sig på flere håll i landsorten en offervillighet och en entusiasm, som både är rörande och kommer en att blygas.

Det gäller naturligtvis först och främst att skaffa tillräckligt med penningar, och med tillräckligt menas i detta fall åtskilliga tusentals kronor. Nu är det så, att rösträttsföreningen icke är en donationernas förening. Det är ju trycket af det bestående, som har framvingat denna sammanslutning af kvinnor med det bestämda, handgripliga målet att genom en ombalansering af den politiska makten ändra detta samma bestående, och det är blott helt naturligt att en sådan förening icke kan glädja sig åt samma inbringande välvilja från donatorernas klass, som andra föreningar med mera oskadligt socialt eller filantropiskt syfte. Hittills har också föreningen litat till hängifvenheten bland sina egna medlemmar, där villigheten att offra af den tid och de krafter, som för en arbetande kvinna betyder penningar, varit lika storslagen som af utomstående obeaktad. Så blir det också de djupa leden inom föreningen själf, som få bära bördan. Det blir kanske icke bara vi, som få släppa till tusentalen, men det blir vår energi, som måste sätta dem i rörelse mot kongressfonden.

Till dens tjänst, som funderar öfver hur detta skall tillgå, vill jag anföra några behjärtansvärda exempel, som blifvit mig berättade af en af våra föredragshållerskor efter en turné i landsorten.

Det första en förening har att göra, är att sätta upp för sig ett så högt mål, som den har mod och hjärta till och lofva vid Rättvisans gudinna på vårt märke att göra allt för att nå upp till det. Vid Jönköpingsmötet fastslogs genom de många där afgifna löften en krona per medlem, som norm för hvarje förening, och det är vackert så, om föreningen är liten och fattig och medlemmarna ha smått om denna världens goda. Att fattigdomen icke är ett hinder, om den goda viljan finns, visar en förening, uteslutande bestående af fattiga arbeterskor, som ett par månader efter Jönköpingsmötet hade samlat ihop en krona per medlem och sändt in summan till kongresskassan. Men kan man komma högre än en-kronasnormen, så mycket bättre naturligtvis. En af våra mest lifaktiga föreningar i norra Sverige räknande ett par hundra medlemmar, afgaf efter ett möte ett högtidligt löfte, att bidra med *mångdubbla summan* eller *minst* 1,000 kronor! Då en annan förening fick höra detta, blef den så imponerad, att den beslöt följa föredömet. Man behöfver icke tänka sig att taxera ut summan af rösträttsmedlemmarna, det finns ju alltid de ljumma, som skulle ondgöras öfver 1- eller 2-kronan och de fattiga, för hvilka den betyder en uppoffring. Men det finns andra vägar, och den unga fru, som beslöt att inviga sin nya villa och sin vackra trädgård genom att upplåta dem till ett gardenparty till förmån för kongresskassan, borde kunna vinna efterföljare. Under sommaren äro säkerligen trädgårdsfester en synnerligen lämplig form för det sällskapslif, som ger ekonomisk valuta, och uppslaget kan variera i oändlighet och kombineras med musik- och kostymfester, ja, äfven med basarer, ehuru sådana egentligen höra vintern till. Om ett rösträttskoteri skaffar sig en sparbössa och beslutar att aldrig skiljas efter ett samkväm utan att ha hvar och en med sin skärf ökat kongressfonden, så blir summan nog ganska rund till slut! Kollekt vid alla möten ger inte så litet, i en förening fick man vid *ett enda möte* in hela den summa man utfäst sig att betala. Den som icke äger reda penningar att afvara, men väl någon vacker sak, som hon beslutat att offra, kan följa en rösträttsväns exempel och anordna ett litet kongresslotteri o. s. v. o. s. v. —

Detta blott för att visa på hvilka olika sätt man kan gå till väga för att samla in medel till den kongress, som det bör bli vår stolthet att få så lyckad som möjligt. Men den, som känner sig manad att utan omsvep och direkt sända in sin skärf, antingen till kassaförvaltaren i resp. lokalförening eller till landsföreningens v. skattmästare fröken *Torborg Videbeck*, Stockholm 3, har naturligtvis fyllt en plikt på ett lika snabbt som enkelt sätt.

E. — ER.

Huru höja vårt folks arbetsglädje?

Ett kapitel i en nationell lifsfråga.

SÅ LYDER PRISÄMNEN för augusti i vår serie "Årets tolf kapitel" och uppmana vi alla dem af våra läsare, som ha något att säga i frågan, att genom *Idun* framlägga detta för vår läsekrets. Täflingsartikel, som icke gärna i längd bör öferskrida 4 Idunspalter, insändes till *Iduns redaktion*, Stockholm, senast den 30 juni och förses med påskrift: "*Iduns artikeltäfling*". För den enligt redaktionens åsikt bästa artikeln utfästes ett pris af

ett hundra (100) kronor

och den prisbelönade uppsatsen inflyter i något af *Iduns* augustinummer.
Stockholm den 1 juni 1910.

Redaktionen af *Idun*.

En lofvande konstnär.

Af Ernst Högman.

(Forts.)

SKÅLEN FÖR DET tilltänkta konstverket blef också drucken, inte en utan flere gånger, och Axel höll tal för Hilma och bedyrade, att han missat sig beträffande ämnet till sitt nya arbete. Det var icke den stockholmska värbilden han skulle måla, som han först tänkt, utan hennes porträtt — bilden af den kvinna, som uppmantrande och förstående följt honom i hans kamp och tack vare hvilken han nu nått...

Hilma lade stämfjande sin hand öfver hans läppar.

"Nej, stanna nu, Axel!... Du har så liflig fantasi i dag, att du springer händelserna i förväg... Du ska slå ett stort slag, det ha vi kommit öfverens om."

"Ja, det ha vi gjort."

"Därför måste du måla den där stockholms-taflan och bara arbeta på den... inte tänka på nånting annat... och du ska få se att du kommer att lyckas."

En marsdag ett år senare forslades Axel Möllers stora målning "Stockholmsvår" till konstakademien för att underställas juryns pröfning. Utställningen skulle öppnas inom fjorton dagar.

Axel hade en besvärlig arbetsperiod bakom sig, föga anlagd som han var att dag ut och dag in stå och svänga penslarna och koncentrera sig kring ett enda ämne. Det hade också dröjt en rundlig tid innan han på allvar kommit sig för med den där taflan, ty gång på gång hade han tappat lusten för den och gripits af misströstan. Men då var Hilma alltid redo att tända nytt lif i hans domnande energi, och när slutligen ett par artistkamrater, som lånat pengar af honom, en dag kommo upp i ateljén och svuro på, att den taflan skulle inblåsa en ny och lefvande anda i det försumpade svenska konstlivet, kände han sig lugn och segerviss, och han hvilade icke förr än det sista penseldraget var struket och duken afsänd. Han granskade sin begåfnings debet och kredit, fann behållningen nöjaktig och sin position som utställande konstnär kräfva — ty han ansåg sig redan höra dit — att han skaffade sig en ny värkostym, en serie brokiga halsdukar och en bredbrättad italiensk filthatt af Borsalinos bästa kvalitet.

Men när det var gjort, kom underrättelsen att juryn refuserat hans tafla.

"Nå, det kunde jag väl tänka mig," sade Göran, som befann sig på besök hos systemern och svågern vid tillfället. "Du duger inte till artist, det har jag alltid sagt, fast du inte velat höra på det örat... Men här har du nu svart på hvitt på din oförmåga. Herrarne vid akademien begriper väl ändå den saken, skulle jag tro."

Axel hade några minuter suttit som bedöfvad. Han var gråblek i ansiktet och våldsamma känslor af förtviflan, förödmjukelse och harm arbetade inom honom. Han såg på sin hustru med en skygg blick; hennes trötta drag voro kanske något vemodigare än vanligt, men de uttryckte ingen misströstan eller besvikethet och det gjorde honom småningom lugnare.

"Hvem som helst kan bli refuserad," genmälde han. "Min tafla är bra, ska jag säga dig, för jag har arbetat ärligt på den."

"Ja, det har Axel verkligen gjort," understödde Hilma.

Göran drog i sina små lampborstar till pölsonger och lät höra en föraktfull fnysning.

"Ärligt eller inte så har juryn underkänt ditt målarsnille och därmed punktum... Hör du, Hilma," här vände han sig till systemern, "nu ska du hjälpa mig tillhålla Axel, att han slår de där förbaskade artistgrillerna ur hägen och blir nånting ordentligt."

Från scenen

DEN TYSKA manskörföreningen "Berliner Liedertafel" kom och sjöng sig direkt in i stockholmarnes hjärtan. Operakonserten hade samlat en till sista plats utsåld salong, en publik af kännare på manssångens område, som helt naturligt räknade på stor konstnärlig njutning. Och förväntningarna blefvo, som sagt, mer än väl fyllda.

Först och främst frapperade den väldiga kören genom rösternas friskhet och välljud. Ingen stämman svek. Därefter kom den beundransvärda samsjungningen, den rena deklamationen, hvilken lät hvarje stafvelse höras äfven i det mest brusande fortissimo, och ett uttrycksfullt föredrag, fullt af lif, känsla och dramatisk accentuering. Våra mansköror ha minsann ej så litet att lära af tyskarne. De besitta nämligen en musikalisk kultur, som vi ännu sakna, och de ha dessutom en känslans naivitet i vackraste mening, hvilken aldrig ryggat tillbaka, när det gäller att omsätta dik- tens fantasilif i lefvande ord och toner.

Bland programmets frikostigt tilltagna nummer blef Webers ståtliga och karaktäristiska "Lützows wilde Jagd" ett af de mest uppmärksammade, och så naturligtvis den af körens ledare, professor F. Wagner, komponerade vackra hälsningssången.

SOMMARREVYN PÅ KRISTALLSALONGEN. CHANTECLERBALETTEN. A. BLOMBERG FOTO.

En andra konsert gafs på Skansen och med samma glänsande konstnärliga resultat.

*

Kristallsalongen har nu fått upp sin sommarrevy och torde väl knappast behöfva ta sig för annat än att spela den så länge sommaren räcker. En bit af titeln — den är nämligen för lång att återges in extenso — lyder: "Tre jobbande pojkar", och författaren är revyernas Shakespeare, Emil Norlander. Som alla verkliga diktare ger författaren livvets alla faser inom det lilla konstverkets ram, börjande med ett folklig "hippa i Hagalund" och slutande med ett Garden party i Logården. Intet mänskligt är honom främmande, alla civiliserade språk talas och sjungas, och alla hittills uppfunna vitsar demonstreras. Det mesta af hvad vi under vintern upplefvat af politik, socialism, ordens-

och estraden

skandaler och andra kulturhändelser rekapituleras och belyses af blyxtljuset från författarens ingenium. Läger jag därtill att baletterna äro ögonfägnande, spelet bra och visorna många, så förstår ni hvad revyn kan bli för stockholmarnes i sommar.

ARIEL.

Gwens frågobyrå

med dess möjligheter för Iduns publik att hänvända sig till vår sakkunniga medarbetare å modeafdelningen med begäran om råd i toalettfrågor har under den tid den existerat hunnit bli känd af många af våra läsare. Vi erinra likväl på nytt dem, som ej ännu använt sig af den särskilda förmån Idun velat bereda sina läsare, om att Gwen fortfarande som hittills vill ge sina korrespondenter hjälp och vägledning i toalett- och smakfrågor af skilda slag.

Brefven adresseras till Gwen, Iduns redaktion, och måste åtföljas af dubbelt svarsporto.

TILL FRUKOST

hvarje dag bör Ni äta

HAFREGRYN — HAFREMJÖL

och Ni grundlägger därmed Eder hälsa.

Specialegenskaper: Genom den gulaktiga, mineralrika proteinhinnan: närande, dryga, fin smak. — Tillverkas under läkarekontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 12—18 JUNI 1910.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; falska kycklingar med potatis; mjölk; kaffe eller te med tekakor. Middag: Götisk soppa med vindböjlar; stekt fyllid svincarré med brynt potatis och sallader; vingelé med schäfferhattar.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall svincarré (rester från söndag) med brynt potatis och lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sjömansbiff; saft-soppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; pudding af kött med ost; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillsalad med skorpsås; kakaoris med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; sill med smör och ägg; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med spenat; fil-mjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med spenatomelett; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med jordärtskockor; ugnspannkaka med hallonsylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg; uppstekt pannkaka; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fårstek med spritsad potatis; bröduppuding med saftsås.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; »pytt i panna» med rödbetor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Salt lax med stufvad potatis; hafresoppa med ägg.

RECEPT:

Falska kycklingar (f. 6 pers.). 1/2 kg. svinfilé, 2 msk. smör, 4 msk. fint hackad persilja, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 lit. buljong.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, köttsky, 1/2 dcl. tjock grädd, 1 tsk. soja, 1 tsk. kallt smör.

Beredning: Filéerna putsas och tvättas med en duk doppad i hett vatten. Smöret och persiljan arbetas tillsammans. Filéerna uppskåras längs öfver och fyllas med persiljesmöret, hopsys nätt och ingnidas med kryddorna. De brynas därefter i smöret, spådas med den heta buljongen och få steka 3/4 tim. Trådarna borttagas, filéerna skåras och hopläggs åter, så att de bibehålla sin form. De upplågas på varmt serveringsfat och såsen hälls öfver. Såsen beredes på vanligt sätt samt afsmakas med sojan och det kalla smöret. Anrättningen serveras med brynt potatis och saladslingon.

Vingelé (f. 6 pers.). 2 hg toppsocker, 4 dcl. vatten, skal och saft af 1 citron, 20 gr. gelatin, 3 dcl. franskt vin, 3 dcl. madeira.

Beredning: Af sockret och vatten kokas en klar, simmig lag. Därefter tillsätts genast skalet och saften af citronen jämte det sköljda och i 1 dcl. varmt vatten upplösta gelatinet, samt vinet. Blandningen omröres väl och silas genom en i hett vatten urriden servett, uppspänd på silstol. Geléet hälls antingen i geléskål eller i en vacker bleckform, förut sköljd med kallt vatten, får stelna och garneras, om det stjälpes upp, med litet sönderhackadt gelé.

Sjömansbiff (f. 6 pers.). 1,3 kg. benfritt innanlår eller fransyska, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 1 liten portugisisk lök, 1 1/2 lit. potatis, 1/2 lit svag buljong, 1/2 dcl. franskt vin.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten (befrias från hinnor och senor på hvilka kokas buljong) skåras på tvären i 1 1/2 cm. tjocka skifvor, hvilka bultas på båda sidor, saltas och peppras. En stekpanna upphettas, smöret brynes och bifarna läggas och få steka 1 min. på hvarje

sida, hvarefter de upptagas och pannan urvispas med något af buljongen, och såsen tillvaratages. Löken skalas, skåras i skifvor och brynes. Potatisen skalas och skåras i skifvor. En kopparpanna eller eldfast panna med tätt slutet lock, smörjes med smör, hvarefter bifarna och potatisen nedlägges hvarvis. Första hvarvet bör vara bifvar och det öfversta potatis. Något lök lägges på bifarna. Såsen, buljongen och vinet påhållas, locket lägges på och bifven får steka omkr. 2 tim. Sjömansbiff serveras i det käril, hvaruti den anrättats.

Sillsalad (f. 6 pers.). 2 sillar, 1/2 lit. kokt eller stekt kött, skuret i fina tärningar, 1/2 lit. rödbetor, skurna i fina tärningar, 1/2 lit. potatis, skuren i fina tärningar, 1 liten saltgurka, 1 msk. ättika, hvitpeppar, socker.

Till garnering: 2 hårdkokta ägg, persilja.

Beredning: Sillarna vattenläggs dagen förut, rensas, befrias från skinn och ben samt inklappas i en duk. De skåras i fina tärningar och blandas väl tillsammans med köttet, potatisen, rödbetorna och saltgurkan, skurna i fina tärningar. Ättika, peppar och socker tillsätts. Saladen packas hårdt i en med kallt vatten sköljd form, uppstjälpes och garneras med de hårdkokta och finhackade äggen samt den finhackade persiljan. Salladen serveras med grädd eller skarpsås.

Kakaoris (f. 6 pers.). 2 dcl. karolinagrön, 1/2 lit. vatten, 1/2 lit. mjölk, en 25-öres sockrad chokladkaka, vatten, 1 msk. socker.

Beredning: Grynen skållas och påsätts i kokande vatten, hvarefter den kokande mjölken tillsättes, litet i sänder. Chokladen upplöses i en msk. ljust vatten och nedröres i gröten tillika med sockret. Då grynen äro väl kokta, slås gröten upp i geléskål. Kakaoris serveras varmt eller kallt med gräddmjölk.

Spenat (f. 6 pers.). 1 kg spenat, 1 kkp. spenatspad, 3 msk. mjöl, 2 kkp. mjölk eller buljong, 3 msk. smör (60 gr.), 1 msk. socker, 2 tsk. salt.

Till garnering: 2 hårdkokta ägg.

Beredning: Spenaten rensas, sköljes och får afrinna. Den lägges i en gryta, utan vatten och röres, tills bladen äro slaka, hvarefter den tages upp och får afrinna. Den hackas därefter tämligen fint tillsammans med

mjölet. Smöret fräses i en kastrull, den hackade spenaten lägges och omröres väl, hvarefter det vätska, som bildats vid förvällningen, tillsättes jämte mjölken och spenaten får koka under rörning i 15 min. Den afsmakas med socker och salt och garneras, om så önskas, med hårdkokta ägg.

Afredd buljong med jordärtskockor (f. 6 pers.). 1 lit. jordärtskockor, 1/2 lit. vatten, 1 tsk. salt, 1 msk. smör, 3 msk. mjöl, spadet af jordärtskockorna, 1 1/2 lit. efterbuljong, salt, hvitpeppar, socker, 2 äggulor.

Beredning: Jordärtskockorna skållas väl och skrapas under rinnande vatten. De läggas sedan i ättikblandadt vatten (1 msk. ättika, 1 lit. vatten)

